Tilźês Keleiwis

(pirma „Naujasis Keleiwis“).

„Tilźês Keleiwis“, kas Pĕtnyczią iszdûdams kasztûja ant Bertainio Meto **50 Pen.**
Apstelawimai yra nû bile kokio Posto priimami, arba ir paczoj Drukorijoj
J. Reyländerio bey Sunaus
Tilźēje, Aukśtoje Ulycz. 67 (Hohe Str. 67).

Apsakimai,
į Drukoriją Tilźês Keleiwjo suncziami kasztûja po 10 Pen.,
Prisiulymai 15 Pen.,
uź kożną smulkeis Rasztais ispaustą Eilę.
Gromatos dēl Tilźês Keleiwjo patiês iszraszomos tampa
į Tilźę, Fabrikstraße Nr. 13, parterre, nusiunczia mos.

Nro. 37. Tilźēje, 16. Septemberį. **1887.**

Ant 15. Nedēldienês po szwentosês Traicês.

Ewang. Mark. 6, 24—34.

Nieks negal dwiem Ponam szluźyti, ar jis wieną nekes ir kitą mylēs, ar prie wieno laikysis ir kitą paniekys. Negalite Diewui szluźyt ir Mamonui. Todēl sakau Jums: Nesirupinkite apie sawo Gywastį, ką walgysite arba ką gersite, ney apie sawo Kuną, kûmi wilkēsit. Ar ne Gywástis brangesnis yra uź Walgį ir Kunas uź Rubus? Ziurēkit į Paukszczius po Dangumi; jie ne sēja, ney pjauja, ney suwalo į Skunes, o tikt Jusû Tēwas dangujesis jus pen. Argi Jus n'este daug geresni uź jus. Kursai isz Jusû gal prie sawo Stomens pridēt Mastą, norint didey rupintus. O apie Rubus ko rupinatēs? Źiurēkit į Lilijas ant Lauko, kaipo jo auga, jos ne dirba, ney werpja. Asz sakau Jums, kad ney Salamonas wisoj sawo Szlowēj nebuwo teip aprēdytas kaip tû wiena. Taigi jey Diews Źolę ant Lauko, szę Dieną esanczę ir rytoj į Peczių įmetamą, teip aprēdo, argi ne labjaus Jums tai darytu, Jus Maźtikentieji? Todēl nesirupinkintēs sakydami: ką walgysim arba ką gersim arba kûmi rēdysimēs? To wiso jēszko Pagonai; nēs Tēwas Jusû dangujesis źino, Jus to wiso priwalant. Bet jēszkokite pirmjaus Diewo Karalystês ir jo Teisybês, tay wisi szie Daiktai Jums pripuls. Delgi to nesirupinkite apie rytinę Dieną, nēs rytiszkoji Diena uź sawo Reikalus rupysis. Pakanka kiekwienai Dienai, sawo Wargą turint.

Źmogus pagal sawo widutinį Pajutimą teip mielay dwejopam Balsui klausyti norētu, kuriudu wiens antram priesztaraudamu jį ragina, kad wienat ant sziôs arba antrôs Pusês kreiptûs. Wiens Balsas jį ragina, Diewui, sawo Sutwertojui, Geradējui, Iszlaikytojui ir Aprupintojui szluźyti, antrasis wēl sako: Tu ir be Diewo Pagalbôs teip toly pareisi, kad tikt uź Tawo Naudą ir Turtą pasirupysi, gelbēkis saw pats, tay gelbēs Taw Diews! Tokiudu wiens antram priesztaraujancziu Balsu Źmogaus Widuje Kową Abejojimo padaro, nu kuriôs tulasis per sawo wisą Amźiu negal atsiwalnyti. Galiausey ale prie tokiôs Kowôs tas Iszpaźinimas tur pareiti, kad dwiem Ponam szluźyti negalims Daikts pasiliekta, wieną nekencziant antrasis mylimas, prie pirmojo besilaikant antrasis paniekinamas taps. Diewo Szluźba su Mamono t. e. źemiszkujû Pageidimû Szluźba negal wiena szale antrôs pastowēti, Iszganytojis perliudyjancziu Budu musû Ewangēlioj iszguldo, kad Diewui ir Mamonui podraug szluźyti niera galima. Jis parodo mums ir tas Prieźastes, kuriû dēley Źmogaus Szirdis teip labay ant Mamono Pusês nor linkti. Cze stow wisupirmjausey Rupestis apie Gywastį, kurs Źmogui nedûda ant Pakajaus pareiti. Ką walgysime ir ką gersime? teip tulasis Dien isz Dienôs su Baimingumu klaus, o tikt ir didziausį Rupestį pristatant jis ne tur Istangôs, sawo Gywastį apsergēti, nēs Walgis bey Gērimas rods priwalingi, ale ne didziausieji Dalykai ant Gywastiês Iszlaikymo yra. Kiti wēl apie Kunôs Priewoles neperstotinay rupinas, sakydami; Kûmi rēdysimēs? Gywastis patsai tiek daug brangesnis uź Walgį ir Kunas uź Rubus yra. Ant Paukszcziû po Dangumi nuźiurēdami matome, kaip Rupestis dēley Gywastiês Iszlaikymo powisam nûprosnas pasirodo, Paukszczei ney sēja, ney pjauja, ney į Skunes suwalo, o jie tikt nu Tēwo wisû Sutwērimû meilingiausey penami yra; jie kasdien linksmi budami ir sawo Giesmeles giedodami sawo Penukszlą randa. Źmogus, wisuszlowniausis tarp Sutwērimû budams, todēl daug menkiaus te priwalytu prisibijoti, kad jo Gywastis į Priegadą pareiti galēsęs, jey jis negana Walgio bey Gērimo turēsęs. Prieg to prisideda, kad Rupesczei ir isz Tiesôs nûprosni yra, nēs nieks nepastoja auksztesnis, kurs prie sawo Stomens Mastą pridēti meilytu, kad nors jis ir dar tiek dēl to rupintûs. — Ant Lilijû, Laukuse auganczijû, nuźwelgdami turime graźu Paweikslą, kaip Wieszpats Nesirupinancziûsius rēdo ir graźiausey iszdabina. Ney Salamonas wisoje sawo Szlowēje teip puikey nebuwo iszrēdytas, kaip Ryto Źemēje didziame Skaitliuje ant Laukû auganczioji Lilija, kuri ney dirbą, ney werpja. Kad jau Diews tokę prastą Kwietką, szendien źydenczę ir Rytoj į Peczių įmetamą, teip graźey iszrēdo, kaip ne daugiaus jis uź Źmones pasirupys, kurie jam į Weidą sutwerti yra ir dēley Nesmertelnystês jû Dusziû Diewui priklausyti tur. Wisas Rupinimas uź Gywastiês Iszlaikymą bey Kuno Priewoles todēl tikray pagoniszkas yra, Pagonai Diewo nepaźindami tegal wirszuy minētu Budu rupintis, Krikszczioniems ir Atpirkimo Darbô Draugdalininkams ale nepridera rupintis, kadangi jiems Atmintēj tur pasilikti, kad dangujesis Tēwas wiską źino, ko Źmogus ant szio Swieto priwalo. Tikt dēl wieno Dalyko jis isz Tiesôs tur rupintis, butent Diewo Karalystês bey jo Teisybês jēszkoti, wisi kiti Daiktai jam ir szeip pripuls. Kristus wienok per szitą Ewangēlią niekubudu niera norējęs sakyti, kad Źmogus be jokio Pasirupinimo uź kuniszkases Priewoles turys buti ir nu sawo Pusês nieką nedaryti, bet tikt diewiszkosês Pagalbôs laukti. Tokioj Dumoj jis didey apsigauti galētu. Jam yra ant Swieto likta, Prakaite sawo Weido dirbti ir krutēti ir tiktay dēley busencziojo Czēso sawo Rupesczius ant Diewo uźdēti, kursai uź mumis wisus rupina.

Kas paskutiname Czēse Swiete nusidawe.

Isz Wokietijôs.

Berlyne, 6. Sept. Rudolf Schmidt, pirmasis Konzelis wokiszkosês Ciecorystês Kamerune, Sunus wieno Gaspadininko Berlyne, 32 Metû sens, Monrowioje ten pat ano Kraszto Drugiu pasimire. Jis buwo ilgesnį Laiką Wokietijoje gydyjęs. Kamerunui po Wokietijôs Waldzia parējus, Schmidts Sunų „King Bello“, wieno anôs Zemês Karaluko, czionay atgabento, jeib jis pagal sawo Norą Cimerninkû Remestininkystę iszmoktu. Pons Schmids jau pirm Kameruno Jēmimo ten per Wirszininką Wörmanno Faktorijôs darbawojosi.

— Wokiszkasis Laikrasztis „Köln. Ztg.“ labay smutnay apie Pasilaikymą tarp Wokietijôs ir Maskolijôs sudyja, graudendams, kad ne su Prancuzais lenktyn dirbtu, Maskoliems itikti. Szis Laikrasztis nor iszrodyti, kad Wokietijôs Stonas bulgariszkûse Dalykûse sawo Szakni turys, ne Jēszkojime Maskolijôs Malonês, bet Geidawime, Pakajų iszlaikyti. Jis

sako: „Mes, kaipo Pakaju mylencziojí Zmoniû Giminė, turime su wisu Swarbumu už tai rupinti, kad Garbės geidziantieji Bulgarû Kunigaikßczei ir Ministerei, kurie wis linksta Eyropoje Nepakaju daryti, Drausmėj laikomi butu. Princas iß Koburkio, teipjau kaip ir Princas iß Batenberkio tus Derėjimus arde, per kurius Bulgarija walna pasto. Wokietija prie ßitû Derėjimû twirtay laikos, ne todėl, idant kitoms Zemiems pamėgtu, bet todėl, kad kas Syki sußnekėta yra, ir laikyta taptu".

— 10. Sept. Kunigaikßtis Bismarckis po Pėtû i Babelsberkio Paloczių nukeliawo, jeib Wießpaczui Ciecorui Praneßimą laikytu.

— 12. Sept. Ciecorus ir Ciecorėne ßendien Pėtû Laike i Sztetyną ißwaziawo. Kaip mislytis galime, Ciecorus su Maskoliû Ciecorumi Aleksandru III. czionay susieiti nor. Ciecorus iß ßiczion tikt Subatoj atgal tegryß. Wiens didis wokißks Laikraßtis praneßa, kad teip wadinamasis „trijû Ciecoriû Derėjimas" jau ßi Pawasari pasibaigęs, ir kad musû Ciecorus ji norys atnaujinti, arba geriaus sakant, Atnaujinimui bent Pradzia daryti, nės ir Estereikiû Ciecorus prie ßito Derėjimo priklauso. Kiti wėl mislyja, kad musû Ciecorus tikt dėl Paklano Ißrodymo norys Maskoliû Ciecoriu, jam i Sztetyną parkeliaujant, sutikti ir pasweikinti.

— 9. Sept. Czionay ta Zine pareina, kad musû Ciecoraus Gimimo Dieną ant Samoa-Salôs beßwencziant Plėßimai ten gimusû Zmoniû Plantozėse ißprowyti ir kad musû Ciecorus, kaip ir keli Wokietijôs Padongi ißdarkyti tape. Iß tôs Priezastiės keli wokißki Akrûtai ten nubėgo, kuriû Wyrai drausdami ant Salôs uzzengsę, jey Karalus Malietoa nenorėsęs ißsilyginti ir Nusidėjusiûsus korowoti.

— 12. Sept. Ciecorus nû Manėweriû parwykusyji Princą Albrektą ßwentą Dieną prie sawęs Babelsberkyje priėme.

Kiel, 5. Sept. Princas nû Wales ßendien per Pėtus czion atkeliawo ir tape nu sawo Sunaus, Princo Alberto Wiktoro, sulauktas. Princas nu Wales, kursai ant Gelzkeldwario nu Wirßininko Marynės Sztacijono außrinkû Juriû, Kontreadmirolo Blanc, ir englißko Konzelio Kruse pasweikintas tape, tûjau ant Akrûto „Osborne" pasidawe, su kuriûmi Ponai Utarninke i Helsingör nuwyko, kur jie nu dėnißkojo Karaliaus Namißkiû, Maskoliû Ciecoraus ir Ciecorėnės bey kitû aukßtû Wyriausybjû pasweikinti tape.

Iß Maskolijôs.

Petersburkyje, 5. Sept. Gendrolius Komorows iß Transkapi-Zemės, pazystamasis Laimėtojis prie Kutßk-Upės, ßiose Dienose Petersburkyje sulaukiamas yra. Jo Atkeliawimas stow Ißsimanyme su Pabėgimu Eyub-Chano. Komorows bene galėtu zinoti, kur Euyb-Chans dabar uzsilaiko.

— 8. Sept. Prie Ciecorystės Banko ßiose Dienose didis Prigawimas tape ißprowytas. Ten nesenej wiens Lûzas, ant kurio 100 000 Rubliû buwo kritę parodomas tape. Prie to ißsireißke, kad Banks ßitus 100 000 Rubliû jau wieną Kartą ißmokėjęs, o tai ant netikro Lûzo nusidawus buwo. Szitus 100 000 Rubliû turėjo todėl Banks dabar antru Kartu mokėti. Tą Prigawimą jis rods jau Policijei praneße ale ikißiol wisi Tyrinėjimai nûprosni pasiliko.

Iß Englanto.

Apie Nudegimą Teaterės Mieste Exeter yra raßoma: Prieß Parodymo Pabaigą umay Uzlaba nusileido, o tame paczem Akiės Mirksnyje ir Kibirkßtys bey Liepsnos pradėjo laksioti. Trijû Minutû Tarpe wisur Ugnis pradėjo ißsiwerzti. Norint Gesinimo Wyrai ir weik su Szpritcais atsiskubino tay jie tikt jau nieko nebeiweike prieß Ugniės Macę. Ant 11 Zėg. Gesintojei pirmûsius Negywûsius iß po Szurmû ißgabeno. Apie Widurnakti jau 70 Negywû surasti buwo. Daugiausiejie tape nuspausti nû Laiptû zemyn besibriaujant. Weik potam Negywujû Skaitlus ant 110 pasidaugsino. Po Widurnakczio buwo wisas Butas czielos Ugniės Mares. Ceitungos praneßa, kad 130 Zmoniû jau surasti ėsą. Iß wiso 150 Zmoniû niera randami. Wisiems Negywiemsiems yra Drabuzei nû Kunû nuplėßti; Kowos tû keliû Minutû tur buti baisingos buwusios. Wyrißkujû tris Kartus tiek daug nuzuwo, kaip Moterißkujû.

Iß Szpanijôs.

Iß Madrito yra raßoma, kad Nepakajawimai jau pradėjo nykti, kad karalißkasis Waldymas wis daugiaus gilesnes Szaknis gaunąs. Don-Karlos pasidûs i Pakaju, o Ruiz-Zorilla teipjau apsiėmęs, sawo Apsiėmimą apie Republikės Itaisymą paleisti, jeib sawo Dienas Pakajuje galėtu praleisti. Paskuy Minėtasis ir prie Szpanijôs Waldziôs jau kreipęs, praßydams, kad jam pawelytu i Szpaniją sugryßti.

Alfred Krupp.

14. Julyjų ßimet pasimire sawo Paloczjuje „Hügel" prie Bardeney ßale Nurôs Upytės Komercienrotas Alfred Krupp's sawo 76. Amziaus Mete. — Krupps, gimęs 1812, pastojo 75 Metû ir 3 Mėnesiû sens. Miestas Essen, kurio Augimas ankßtay su Krupp'o Wardu buwo surißtas, sawo didziausiam Sunui labay garbingas ir ßlownas Palydėtuwes ißtaise. Darbininkai, su kureis wisados Nabaßtininkas didziausiu Szirdingumu apsiėjo, sawo senojo gerojo Pono niekados neuzmirß, kursai kitą Kartą, kaip jie ßendien, sunkiame Darbe prie sukamojo Rato ir Priekalo stowejęs, tada ale Palaimôs pripildytam Nagui i jo Prieglobsti ißsipildzius, uz jûs rupino, kaip tikt wiernas Tėwas uz sawo Kudikius rupinti galėjo. Jo Atwintis niekados ne sugaiß, ir paziurėdami ant jo bais didziojo Darbo, kuri jis kaipo ßwiecziantį Paminklą saw pasistate, wisados to Wyro atsimis, kursai sawo Tėwißkei ant Lauko Gelziės Industrijôs tarp Swieto Zmoniû pirmąję Wietą laimėjo.

Iß Bulgarijôs.

Sofioj, 2. Sept. Urėdißkas Laikraßtis „Swoboda" kunigaikßtißką Paliepimą (Zokaną) apie Ißskyrimą naujôs Ministėrijôs praneßdamas pagiria patriotißką Procę Ministerprėzidento Stambulowo ir Zmones uzpraßo, Ministėrijôs Sanarius, kurie ikißiol uz Bulgarijôs Dalykus kowojo, o ir toliaus uz Zemės Naudą rupysiė, paßelpti. Wakare Paloczjuje ant Garbės naujujû Ministeriû didele Czesnis kelama tape. Waldziôs Wyrai tą Misli tur, tada, kad Gendroliaus Ernroto Atsiuntimas iß Maskolijôs pagal kitû Zemiû Norą butu, tam prießyties. Ministeris Stambulows keliems Konzeliems ßendien sake, kad jey Reikals pasidarytu, Bulgarai ir su Ginklais prießysenties.

Iß Afrikôs.

Kairo, 9. Sept. Nilo Upės Twanai ißpustyja daug Naudôs ir sunaikina wisą ßiometinę Pjuti; mislyjama, kad Badas iß to galės kilti.

Uzkampiû Naßėjai.

Pirm Trumpo aß nekuriose wokißkose Kalendrose skaitydams radau geray pritinkanti Apraßymą ir Nuzenklinimą Uzkampiû Naßėjo kuri ir sawo mylimiemsiems Skaitytojams lietuwißkay prisiusti noriu, zinodams, kad ir tarp Lietuwininkû tokiû randasi. Bet aname Kalendrû Nuzenklinime teip randasi paraßyta:

„Nods jau iß Wiso rokûjant Adwokatû arba Rektsanwaltû Pawadinimas daug Sykiû Progą Pagundymui ant Teisybės Perkraipimo Prowose dûdą ir yra ißsirodzius, kad tai krikßczionißkas ir ißmintingas Daiktas ėsąs, nû Prowû saugotiesi. Ale ypaczey wiena Klasa Adwokotû yra labay priegabinga, o tai yra Ußkampiû Adwokatai arba Uzkampiû Naßėjai, kurie berods ne teipo wadinasi, bet mieliaus aukßcziaus skambancziu Wardu, butent Zmoniû Uztarėjeis arba Adwokatais pasizenklina. Szitie Ponai nor ßitûmi priimtûju Wardu pazenklinti, buk jie powisam sawo paczių Naudôs nejießkodami, tikt wienat ant Palaimôs bėdnujû, Priespaudoje ėsancziujû Zmoniû daboja Ogi, ak Bėda, Paikßiû ir wis randasi, kurie ant tokiôs Meßkerės uzkanda. Ale kasgi ben yra ßitie garbingieji Ponai? Daugiausey powisam iß Wėzės ißklydę, neißtikimi, sukti Wargßai, kurie ant Uniwerzitetôs, uzot ko Gero mokinusiesi, tikt girtawoję ir sawo Czėsą Karcziamose praleidę, o sawo Mėginimą labay prastay padarę arba ant to wisay neparėję yra. Arba toktai ir wisay nemokiti Kytrolei yra, kurie sawo Darbą ir Nemestą Tamsoje, Uzkampiûse dar geray tame gerą Ißsimaitinimą tur; tai tokie, kurie didzeis Zodzeis iß Diedzio kalba prieß stowencziûsius Prowû Dawadus ir prieß tikrûsius Rektsanwaltus pustyjosi ir prapuldytujû Prowû prisiima, bet tûmi tasės, kures koks dawadningas Rektsanwalts dar rasi butu galėjęs atlaikyti, wisay prazaidęs Prową abelnay supustyja. Potam musu Uzkampiû Naßėjai tokie Wyrai yra, kurie pirm to ir dawaduningame Urėde stowėję, ale per sawo Nukaltimą iß to ißpûlę, nustatyti Rektsanwaltai arba ßelp buwę Sudo Urėdininkai, galiausey ale powisam nemokyti Zmones yra, kurie Plunksną tikt pagal sawo paczių Protą weda, prieß kûrius reikia Zmones ipaczey pagraudenti, kad saugotûsi; tie yra pikcziausieji wisû Uzkampiû Rektsanwaltû. Apie tay, kaip tie Zmonės ant ßito bey to pamokina, Laikraßcziûse sekantysis pamokinantysis Nusidawimėlis papasakomas tampa.

Wiena Gaspadine sawo Poną per ilgą Czėsą prigawusi ir apwogusi buwo. Kaip ji toktai su Gailėsczių ißsipazino ir po Uzsiraßymu pasizadėjo, po deßimt Doleriû kas Mėnesi nû neteistojo Turto atmokėti, tay josės Ponas jei atleisdams prieß ją toliaus ne skunde. Koki Czėsą ji, ką apsiėmusi, ir atteséjo. Ale potam ji ipûle i Zabangus nekurio prispaustujû Zmoniû Uztarėjo ir Uzstowo, kursai ją pamokino sawo Poną dėl „gwoltingôs Priewartôs" arba dėl „Newalyjimo" (wok. „Erpressung") apskusti,

t. e. kad kas wiens antrą aut kokio Darbo per Newalę, Grumzdimą, ir kas tam lygu, priwerczia ir ant kurio Nusidėjimo sunki Korawonę statyta. Ale ßitas Pamokinimas anai Gaspadinei labay trudnû Waisiû pargabeno. Dėl neteisaus Pridawimo ir dėl sunkaus Prigawimo parėjo ji ant 3 Metû i Cuktuzę. Bet ansai Zmoniû Priestowas sawo pelnytûstus Dorelėlius i Delmonų susikißęs nuramde anų Gaspadinę tûmi, kad Prowos neteisios esanczios.

Mielasis Skaitytojau, isitėmyk tai ir saugokis. S.

Mano Namû Prieprowa. Kantitta p. Strasburki wak. Pr. Aß kentėjau Widuriû Skaudėjimų bey Pasiputimus. Kaip aß dwi Dezeli Aptiekoriaus R. Brandto Szweicerpiliû buwau suwartojęs, yra Skaudėjimą bey Widuriû Pasiputimas nu pat wieno Meto prapûlęs. Szirdingiausey uż tay dėkawoju. Richter. Aptiekoriaus R. Brandto Szweicerpiles yra Dezelėse po 1 Mk. Aptiekose gaunamos, wienok reikia ant baltojo Kryziaus raudoname Grunte bey R. Brandto Wardo-Pasirašymo padaboti.

Apsakimai.

Dantu Darbawiete

nu **M. Karpes.**

Kunstißkas Dantis, Plombierawimus, Dantû Pertaisymus Tilżėje, Aukßt. Ulycz. Nr. 52 (ßale Posto).

☛ **Nepasiturenczius** priimu aß kasdien, tikt Nedeldienėje ne, nu Zėgoriaus 8 iki 9 Rytmetyj.

Ant Katyczių Kromo Jomarko 8. ß. M. yra man kaip rodos nu wienôs Bobôs wiens Stukis jûdo Kaßmyro, 10 iki 15 Mastû ilgs, pawogtas tapęs. Kas man Wagelką prirodys, gaus pritinkanti Atlyginimą, pasidaranti iß wilnono Ceikio Kleidei arba Buckskingio wienoms Kelniems. **M. Kumbartzky,** Tilżėje, Wokiecziû Ul. Nr. 26.

Sunai dawadniû Tėwû, kurie i **Każemėkus** ißsimokinti nor, gal maldûtis Tilżėje, Meerwißęs Priemiesczio Darże Nr. 5.

Alga yra pagal Susilygimą bûdama.

90000 Markiu

turiu ant żemißkôs twirtôs Ypotėkės tûjau ißdûti. Maldawimus reikia weikey isiusti.

H. Sellmigkeit, Tilżėje, Nemuno-Ulycz. Nr. 16.

20000 Markiu

ir Dalyse, ale ne po 1500 Mk., yra ant 5 Pracentû Żemeninkû Gruntams tûjau ißżyczyjami. Reikalingûsius Raßtus, kaip antay: 1) Nûraßą Gruntknygû Laißko, 2) Kuntraktę, per kurę Gruntstukis igytas, 3) Ugniės Isipirkymo Raßtą, reik drauge atsineßti. Daugiaus Żiniôs Drukorijoj ßio Laißko.

Alte Jahrgänge

des

Echo am Memelufer

bis zum Jahre 1862 werden zu kaufen gesucht. Näheres in der **Reyländer**schen Buchdruckerei in Tilsit.

Tilżės Keleiwjo

Kalendros

ant Meto

1888,

366 Dienu turenczio,

su Abrozais

Preke: **30 Pf.**

gaunamos prie

J. Reyländerio bey Sunaus,

☛ **Tilżėje,** ☚

kaip ir prie wisû Kalendrû Pardawėjû.

Tilzies Keleiwjo Kalendros
ant Meto **1888**
yra su sekanczeisets **Abrozeis** ißdabintos:

1) Princas Endrikis ir Princese Irėne iß Hessû, jauniausias susiżadėjęs Poras musû ciecorißkujû Namû.
2) Ant penkesdeßimimetinę Rykawimo Szwentę Englanto Karalėnės Wiktoryjôs.
3) Princas Ferdinands iß Koburkio, naujey skirtasis Bulgarû Kunigaikßtis.
4) Aleksandras I., Bulgarijôs Kunigaikßtis.
5) Milans I., Serbijôs Karalius.
6) Alfred Krupp.

Szale Kalendoriaus bey Jomarkû Sustatymo randasi potam jose sekantieji **grażieji Papasakojimai:** Pasweikinims naujam Metui! — Aukso Macis. — Katras Dywas didesnis? — Sztuka musû Ciecoraus. — Naudingi Pamokinimai. — Apsakimai.

Użsiskupoji

per Metą ne menką Szmotą Piningû, kad sawo Isipirkimus

Galanterijos, Szpieliawimo- bey mazose Taworose

prie

M. Hackelberg'io

pasirupini. Jau po keliû Isipirkimû yra galima persiliudyti, kad wisokie Taworai, prie kuriû Prekės Numażinimas galimas yra, ir pritinkanczey pigiaus perkami tampa, teip ant Paweikslo tikray puikios iß Nikelio taisytos Apyrankiû-Knypkes (Pumpos su ypatißku Użdarymo Itaisymu tikt po 10 Pf., Korzetai nu 75 Pf., 1 Mrk., 1 Mrk. 50 Pf., puikey su Zėgoriaus Plunksnomis ant Ißėmimo itaisyti po 2 Mk., 12 geri Blyfederei (Szwinai) su Cėdru Kotais po 20 Pf., druti Kelionės Kupertai nu 3 Mk. prasidedant, 10 Dėżeliû ßwėdißkû Brėżukû tikt po 8 Pf., Zamßines Pirßtines, Pinikai, Szlipsai, Kelnueßei, Zėgoriaus Lencugelei (Kedikes) bey Lazdos pażystamay pigey. Rytoti Solingeriû Peilei bey Szakeles uż Porą po 25 Pf., Walgymo- bey Tijôs Szaukßtai iß (naujojo) Brittannia Sidabro po 11 bey 21 Pf. Plunksnû Skrynutes, iß wieno Stukio dirbtos tikt po 10 Pf. Szimteropos Piningû Maßnos ant Czydôs Prekiû.

M. Hackelberg,

Tilżėje,

Wandens Ulycz. Nro. 28.

Pardawimo-Wieta

wienat geriausujû **Paryżeriû Gumôs-Skalbiniû** bey labay ßwiesey deganczioses **Patent-Lampos** Nr. 22711.

Kożnas Kudikis tą pigeję Lodę parodo.

Matruzû Szluzmos Knygos

yra gaunamos prie

J. Reyländerio bey Sunaus.

Sechzig Kirchenlieder

für die Schule.

Vorräthig bei

J. Reyländer & Sohn.

Korawonu Jokankyges

Wokißkôs Ciecorystės

Preke **50 Pf.**, jey frankerotay prisiunciamos buti tur, **60 Pf.**

Reyländer bey Sunus.

Pridelka prie № 37 „Tilzes Keleiwjo“.

Tilzēje, 16. Septemberi.

Szwencziû Dienos Karaliaucziuje.

Panedelyje, 5. Sept. Ant 9 Zēg. Ryte Kanûkliû Szuwei pradējo griauti, ir tûjaus tujē greitasis Trukis su Wietininku musû mylimojo Ciecoraus, Princu Albrektu, Braunszweikio Waldonu. Princas tape ant Gelzkeldwario nu aukszcziausiujû Miesto ir Prowincôs Urēdininkû sulauktas ir pasweikintas. I Miestą iwaziûdams Princas ties Garbēs Wartais dar ipatiszkay nu Garbēs Jumprawû pasweikintas tape. Czionay jis iszsitare apgailēdams, kad Ciecorui nebuwus galima, Miestą teip mylimą, kur tiek Wargû ir tiek Dziaugsmo sawo Amzyje perleidęs esąs aplankyti. Ciecorus, kad ir smutna Szirdimi, jam, Princui uzdawęs, Miesto ir Prowincôs Pasweikinimą priimti. Jo Wardan jis ir szirdingiausę Dēkawonę isztarias. — Miestas buwo graziausey iszpûsztas, Wiskas zaliawo, wisur buwo Fones bey Plagai iszkelti, wisi Langai, Stogai, Lipynes buwo szwentiszkay pasipûszusiû Zmoniû pilni, per wisas Ulyczias, kur tikt Princas turējo prawaziûti wertēsi Norincziujû Pulkas, jeib Princą pamatyti gautu. — Ties Magistroto Butu buwo Lipyne pataisyta, kur Princas nu Miesto Wieteninko ikalbintas ir pasweikintas tape. Tukstancziû Tukstanczei Balsû rykawo, Hurra szaukdami. Weik po to Princas pas Karaliaucziaus Paloczių priwaziawo, kur jis iszlipęs ir ties Wartais pastaitytaję wyriausęję Waktą permēginęs i Paloczių iējo. Nu Gelzkeldwario iki į Palocziaus buwo wisokios Draugystēs, Susidraugawojimai i. t. t. Remestininkû, Darbininkû bey kitû Zmoniû wisokiû Stonû, susistatę, abypus Ulyczios, kuri Princas su sawo Palydētojeis waziawo. Ant Palocziaus Kiemo tie wisi Susidraugawojimai su sawo Muzikems po Princo Akiû isz Naujo praējo. Tai truko per tris Bertainius Adynôs. — Ant 12 Zēg. Princas, tikt trumpą Walandą atsilsējęs, Priefestunges Quednau bey Neudamm perziurēti iszwaziawo. — Ant Zēg. 4½ Zēg. Princas grazuji Darzą Louisenwahl aplanke, kur kitą Kartą Karalēne Luyze Nepalaimôs Laikûse buwo uzsilaikiusi. — Wakare ant 8 Zēg. didzioji Muzike, wadinama Zapfenstreich, tape kelama. Dywai buwo matyti, kaip tie 900 Wyrû tykay sustojo, greitay susidawadyjo, o potam wisi wienu Sykiu grazey pradējo szpēliûti. Tame Tarpe tape Miestas wisokeis Zibureis apszwiestas. — Tûjaus po Walgio priēme Princas Deputacioną Lietuwininkû ir Lietuwininkû isz Klaipēdôs bey Szilokarcziamôs Kreizû, kurie Ciecoraus Wietininką pasweikindami, jam wisokiû margû Pirsztiniû bey Jûstû kaip Dowanas isz sawo Namû padawe. Princas, kursai ne wien sawo wirszutiniame Pasirodyme, bet ir per wisą sawo Butybę Karaliunui bey jo szirdingam Apsiējimo Budui prilygsta, isz Dēputaciono matomay labay pasidziauge ir ilgesnę Walandą szirdingiausey su Draugsanareis lietuwiszkojo Deputaciono pasiszneķējo.

Utarninke, 6. Sept. Pirmaję Nakti Princas po trukszmingôs pirmôs Dienôs szauney iszmiegojęs, pirmiausey wisą Paloczių apziwalge. — Ant 9 Zēg. Princas su Daugumu Gendroliû ir kitû auksztû Swecziû ant ciecoriszkosēs Parodēs iszwaziawo, kuri ant didziosēs Eksercērawimo Wietôs ties „Karalaus Wartais“ ant 11 Zēg. pirm Pētû prasidējo. Oras, Dieną pirm to Mazumą drēgnas ir lytingas buwęs, szendien wisay gers pastojo. Parode truko 2 Adyni. Parodei pasibaigus, Princas Albrekts szirdingais Zodzeis wisû Pulkû Pasilaikymą pagyre. Ant Zēg. 2 Princas i Miestą gryzo, sweikinimas su Hurra nu besiziurincziujû Zmoniû Pulkû. Mislyjama, kad menkiausey 1500 Wezimû buwo iszwaziawę ir kad Skaitlus Pēsczujû koki 40 arba 50000 buwo. Beweik wisas Karaliauczus pirm Pētû nebuwo Namēj. — Ant 5 Zēg. Parodēs Czesnis laikoma tape, ant kuriôs Princas ilgesnę Kalbą laike, Stiprumą ir Dawadnumą Zalnēriû pagirdams. — Ant Zēg. ½8 Princas su wisais aukstaiseis Swecziais i Teaterę ējo, kur jis iki puse 9 Zēg. pasiliko. — Wakare „Draugyste wokiszkujû Sztudentû“ didziojoj Berzēs Swētlyczioj ant Garbēs musû Ciecoraus Komersą kēle.

Seredoje, 7. Sept. Szendien pirm Pētû ant Zēg. 10 Princas i Tranzittus ant Manēwerio Wietôs iszwaziawo. Manēweris buwo aplink Tranzittus laikomas. Po Manēwerio Princas wisû Zalnēriû Pulkû Garbēje paminējęs ant Zēg. 2 atgal i Kara-

Prapoles.

Papasakojimas nu Szellerio.

Akalnyje, graziame waisingame Kampe Lietuwôs, gul Miestelis R., kurio stropieji Gywatininkai, Iszsilaikymo Wersmes, kures jiems waisingieji Laukai ir Piewos suteikia, pasinaudodami, prie turtingiausujû Zmoniû to Krashto priklauso.

Kadangi ten ir ipatiszka Mainikawimo Kupczyste waroma tampa, galima ten Daugumą Kupczyscziû rasti. Didziausioji tarp tujû tame Laike suriame musû Papasakojimas prasidedą, buwo Kupczyste Pono Ritterbuszo, kursai szale Wisko ir placzią Malkôs Kupczystę ware. Kadangi Keliones, kures jis toly Maskolijoje turējo atlikti, ji labay apsunkindawo, tay jis buwo szaunu Pagalbininką prisiēmęs, kuri wiens jo Prieteliû jam buwo priwelyjęs. Buwo tai jaunas, nesenay isz Amērikôs parējęs Kupczius, ipaczey ir Malkôs Kupczystēje daug iszmanąs.

Dar Wiliums Walteris tikt Mēnesi Namûse sawo Pono, kursai saw ant Palaimôs jau ilgay, toki sumanauti jauną Wyrą sawo Kupczystei welyjęs, tebuwo. Jis dabar nebepriwale teip be Perstojimo dirbti, jis galējo ir apie sawo Genczius, kuri isz jo Pacziôs, wienôs asztûniolika Metû senôs Dukters ir wieno asztûniû Metû seno Sunaus pasidare, daugiaus pasirupinti, ir, kas jam dar swarbjaus buwo, Wilius Walteris jo Wietoje buwo wieną Kelionę atlikęs ir jo Kupczystēs Prietelei buwo labay pakajingi su jo Pagalbininku.

Todēl ir ne Dywai buwo, kad jisai labay kawojams ir kaipo Namû Draugsanaris buwo laikomas. Kupcziaus wienintelis Sunus ji per sawo ipatiszką Prieteliu laike, nēsa Sunus tay buwo buwęs, kursai ji su Bernu prie Posto buwo sulaukęs.

Ritterbuszei buwo isitēmyję, kad szisai jaunasis Wyrs, kursai per sawo grazu wirszutini Pasirodymą per kitus iszsikēle, wisados toks rustas buwo ir kad jis dar rustesnis pastojo, beje ir nusimine, kaip weik jis Gromatû isz Amērikôs sulauke.

Wieną Dieną Ponui Ritterbuszui matant, Paczei ir Dukterei, jam tokią Gromatą idawus ir nusidywyjus, kad ant jo Kaktôs wēl tamsios Rukszlos atsirado, Pagalbininkas atsiliepe: „Jus bene dywyjatēsi, Pone, kad asz, kitiems matant, teip menkay ant sawęs Walęs teturiu. Wienok, kad kas kaip asz, Pacziujû rustinamas ir atstumamas yra, tay asz kitoks n'imanau pasirodyti. Jaunasis Wyras papasakojo, kad jo Tēwas Piladelpijoje, Amērikoje, kur jis iszkeliawęs, anksty pasimiręs ęsąs, jo Motyna wēl apsiwedusi esanti; jis kelis Pusbrolius turys, kuriû Uzpakalyje wis turējęs buti, ir jo Patēwis jam dabar nenorys ney Dali iszmokēti, su kure Wokietijoje jis norys Kupczystę pradēti. Tai kaip ir menkoji Meile jo Motynôs ji teip uzrustinanti, wienok tas Dalykas weik turys apsikeisti, kadangi jis ji Sudui padawęs.

Kad po szokio Praneszimo Ritterbuszei dar daugiaus apie ji rupinosi ir jam prieszais atējo, yra lengwey suprantama, teip pat, kad ir jo Szirdzei toks Padabojimas smagu buwo. Wienok teipjau ir yra suprantama, kad per szitą kasdieniszką Sugywenimą Szirdys jaunujû Zmoniû, kurie Meilēs dar nepazino, priesz kits kitą pradējo muszti ir kad jiems jû prasidedanczioji Meile ney jokia Paslēptine jau nebibuwo.

Ar tai Tēwai nesirupino, kad, jaunamjam Walteriui teip tankey jû Namuse ēsant, Meilēs Pasilaikymas tarp jo ir jû Dukters galētu prasidēti, arba jie buwo, kad tai isz Tikro butu galējusi prasidēti, isz Pradziôs su tûmi pakajingi, gana, jie apsiējo su Jaunikaicziu gana szirdingay, bande ji, kiek galēdami palinksminti ir iszrode jam dēl sawo Dukters toki Iszsitikējimą, koki jie wieninteley sawo pacziû Sunui butu galēję dowanoti.

* * *

Miestelyje R. buwo Pradzioje Junyjaus Mēnesio Sekmines praleistos ir Nedēldieną po to tape Strēlcziû (Szutcû) Szwente szwencziama, kaip tai jau per Pusę Szimtmeczio Paprotis buwo. Jaunieji ipatiszkay ant tôs Szwentēs dziaugēsi, nēsa tasai, kursai Karaliaus Szuwi sowe, Paukszti per Krutinę tropyjo, turējo tą Teisybę, Karalēnę iszsiskirti, kuri keturies Arkleis pakinkytame Wezime nu „Karaliaus“ tape parweszta.

Ir apie Szwente uz Duriû ēsanczeję, jau ilgay tarp Zmoniû tape kalbama, kas bene szi Kartą geriausyji Szuwi szausęs, kaip ir, kas tada Karalēne pastosenti, o ipaczey tape szitas Klausymas tarp jaunujû Wyrû apmastomas, kurie po Pētû Nedēldienēj po Sekminiû, wienoje Gaspadoje buwo susirinkę.

„Asz mislyju,“ sake wiens tarp jujû, „kad Tu Karaliumi pastosi, Grossmann.“ Szisai buwo pasiturys, jaunas Malkôs Kupczius ir Gentainis Ritterbuszû.

„Tu wisados Szowime per Mierą stropey baudaisi.“

liauczu pawaziawo. — Ant Zēg. puse 3 Princas Paloczluje ne kaip Ciecoraus Wietininks, bet sawo patiês Ipatybēje kaip didysis Mistras atkeliawusiůsus Johanniteriů Ritterius priēme. Weik po to prasidējo Czesdis Moskowyteriů Swetlyczioje, ant kuriôs kokie 330 Ponai susiējo. Paczioje Czesnyje Princas atsikēlęs, Stiklą paēmęs tare: „Szitą Stiklą geriu aß ant Palaimôs Rytprusů Prowincôs.“ Wisa Czesnis truko koki 2 Adyni. — Ant 7¼ Zēg. Ziburiů Trukis Karaliauczaus Studentů prasidējo su Muzike bey Giedojimu. Ir tay Princui labay pamēgo.

Ketwerge, 8. Sept. Princas Albrekts ßendien su ipatißku Trukiu ant ciecorißkojo Lenktynjojimo i Metgēczius ißwaziawo. Iß Metgēcziů sugryzęs jis Karaliauczaus Uniwerzitētą aplanke.

Pētnyczioje, 9. Sept. Szendien Princas antru Kartu ant Manēwerio Wietôs ißwaziawo. Molēnuse jis apsistojo, jeib iß czion ant Manēwerio Wietos galētu nukeliauti.

Iß Lietuwôs bey abiejů Prusů Prowincû.

Tilzēje, 7. Sept. Wakar po Pētů Bēdnujů Kudikiů Uzauginimo Butas, ßale Geriktês gulentysis, nudege; Gerikte buwo labay Priegadoje kol Ugnis netape ißgesyta. Kaip girdama, wienas Waikinas iß Siratů Buto Trobą uzkuręs, kadaugi pirm to nu Namů Tēwo tapęs subaustas.

— Kaßtos uz Lauko Nupirkimą Gelzkeliui iß Tilzês ant Sztalupēnů pasidarysenczios Tilzês Kreizui ant 160000 Mk., kuriůs Piningus Kreizas tam Dalykui turēs ant Zyczkôs uzimti.

— 9. Sept. Apie lietuwißkaji Deputacioną iß Karaliaucziaus raßoma: Szendien (Seredoje) pirm Pētů nů to iß 14 Personů pasidarancziojo Deputaciono Lietuwininků ir Lietuwininkių, kurie czionay atkeliawę buwo, Ciecoriu Wiliumą bey Gendrolfeldmarßalą Moltke pasweikinti, pasilikusiejie ßeßi, trys Wyrai ir trys jaunos Moterißkes, sawo Kampo Rubůse, su Trukiu i Krancbeeki ißbēgo, iß kur jie su Dampßiepiu Namon ißkeliawo. Kiti jau buwo su Gelzkeliu pawaziawę. Tie, su kureis mes ßendien kalbējome, buwo berods smutni, kad Ciecoriaus nerado, ale ir wēl linksmi iß maloningojo Priēmimo, kuri nů Princo Albrekto sulauke. Jie Princui Dowanas, pasidaranczias iß paczių darytů Pirßtinių ir kitů Adymo bey Audimo Dalykų, kurius jie Ciecoriui ir Growui Moltkiui atsigabenę buwo, kaip ir Pakarnumo Raßtą idawe ir nů aukßtojo Ciecoriaus Wieteninko Patikrinimą gawo, kad Wiskas i tikrą Wietą pareisę. Wiens iß Lietuwininkû ßtukawodamas sake: „Mes buwome zerkolinēje Swetlyczioje Wietôs gawę, jeib iß Langů pro Paloczlu traukantyji Truki pasiziurēti galētumbim, o musů Lantrotai ant Kiemo Lytuje turējo stawēti!“ Kitsai Lietuwininks labay dziaugēsi, kad Growas v. Waldersee mislyjo, dowanotoses Pirßtines labay ßauney ant Medziokles pritiksenczios.

— 10. Sept. Ketwerge wiens Mēsczionis iß Tilzês, Sch., su liodůtu Rēwolweriu ant sawo Pacziôs ßowe, ale ne troppyjo; Kulka i Sieną ismego. Tas Wyrs buk suklydusiůse Umůse tay daręs; tą Rewolweri jis buk jau ilgesni Laiką su sawimi neßiojęs.

— 13. Sept. Darbininkas Genys wieaame Lentû Pjowimo Malune i didę Nepalaimą parējo. Wiens Szakalys, Lentů Kraßtus benupjaujant, per kaireję Aki i Galwą ismego, teip kad Bēdzius, dar Adynai nepraējus, po sunkiomis Kancziomis pasimire. Genys paliekta Paczią su trimis neuzauglntais Waikais.

Szilokarcziamoje, 7. Sept. Nedēldienēje per musů Kraßtą baisi Wētra su Lytumi trauke; tarp 7 ir 8 Zēgoriaus buwo Wētra smarkiausi. Ji ipaczey Darzůse daug Ißkadôs padare. Didziausioji Waisių Dalis yra nukrēsta, ir iß Szaknių ißplēßti bey sulauzyti Medzei Kelią rodo, kur Wētra yra ējusi. Wienamo Kieme ne toly nu ßiczion Zaibas Arkli nutrenke.

— 8. Sept. Plēßimai jau ir ßime Kraßte kaip ir Rusnês Kampe nusidůdantieji prasidējo. Teip nesenėy Wagys Juknaczių Gelzfeldware wieną tēnay laikomą Skrynę bande atplēßti, kurioje ypatißkos Padarynes laikoms buwo ir kurioje jie Piningů mislyjo atrasti. Niekq neißtaisę jie ten kelis Drabuzius atradę drauge pasiēmē. Ir Gaideliůse bande Wagys isilauzti, tape ale nu to Kiemo Gywatininků ßalin paginti.

Rusnēje, 6. Sept. Praējuseje Nakti ant to Szandaro, kursai Bismarkio Kolonijoje sawo Gywenimą tur, keli Szuwei paleisti tape, kaip jis ant sawo Patruljês ißējęs. Wienok ney wiens Szuwis netroppyjo. Wagystes ir Plēßimai czion wis dar nesiliauja.

Pilkalnyje, 6. Sept. Jau per ilgoką Laiką czion pasiutę Szunys raudami buwo. Reikia didziausio Apsidabojimo, nēsa wieną Kartą toks Szů Zmogu, kitą Syki kelis Galwijus apipjowē. Zmogus ißgijo, ale tůdu Gywoliu Padirgimo Liga pakrito.

Smalininkůse, 3. Sept. Kieme K. Wißwilês Parapijoje wiena Mergaite sapnawo, kad wienoje Wietoje ant Kapinių Gilybēj Daugybe Piningů pakasta ēsanti. Szisai Sapnas ir antru bey trecziu Kartu atsikartojo; ji ji Kitiems papasakojo, o dabar ney wiens neabejojo, tame Diewo Pirßtą matąs, kursai

„O kas tada Karalēne pastos, mes wisay nepriwalome klausti,“ jůkdamas kißos kitsai gers Prietelus i Tarpą. „Tawo grazioji Pussesere per Karalēnę labay grazey ißweizdēs, o bagotasis Pons Ritterbußas gerus Pywpiningius turēs Waznyczei bûti.“

„Kad tikt cze Jums per Rokundą ne butu Trikdinimas daromas“, sake jauns Firßteris iß Kaimynystês.

„Ką Tu tůmi mislyji, Zalsermēgi?“ klause wisi Jēgerei.

„Kad Jumis Pagalbininkas prie Ritterbußio, Wilius Walteris, Szowime nepranoktu!“

„Kaip?“ klause Malkôs Kupczius sujudusiu Balsu. „Iß kur tu ben tay zinai?“

„Kadangi aß zinau, kad jis geray ßauja ir troppyja. Pirm kelių Dienů dar macziau, kaip jis Paukßti nů Medzio nugabeno, kurio Ritterbußio mazasis Mikutis, su kuriůmi jis Girēje buwo, sawo Rankiui norējo.“

„Ale kas tai sako, Medziotoji, kad swetimasis Zmogus ant musů Strelczių Szwentês pareis?“ klause Grosßmanns, dar jů sawo Widuje sujusdams.

„Na, tay jam nieks negal uzdrausti, mislyju aß; pagal Statutus gal koznas teisingas jauns Wyras, kursai Mēnesi czionay yra gywenęs, prie to prisidēti —“

„Ale dar juk iß tikro nēra zinoma, ar Pagalbininks drauge ßaus“, sake Malkôs Kupczius, prasidziugęs iß ßito naujo Pratarimo. „O kad jis ir geriausyji Szuwi ißßautu, jis wos Karalēnę atrastu“.

Wisi jůkēsi, o Firßteris sake: „Ar Tu mislyji, kad grazioji Elzbēta jam atsakytu? O jey ir teip butu, tay tikt wiena iß jôs Prietelkų atsirastu tam gatawa, nēsa ßisai jaunasis Amērikonas wisoms Mergaitems Galwoje kyßo.“

„Tasai su sawo Nedrysimu, Lētumu, kursai ney wieną Mergaitę neißsidrysta ikalbinti, kaip tay nesenėy ant wienôs Draugystês Girēje atsitiko?“ sake Malkôs Kupczius Grosßmanns paniekindams.

„Tůkart jis, aß mislyju, wisů Pritarimą rado, nēs ney wiens iß musů nebutu teip greitay apsimislydams Daktaro mazamjam Waikinui Gywasti ißgelbējęs“.

Czionay Kalbētojis per Atsiradimą kitů senesnių Swecziů sutrikintas tape, kuriems ßitas Pasikalbējimas menkay terupējo. O kadangi jau ir wēlay Wakare buwo, wisi jaunieji Wyrai Namon ißsiskiaide.

— — — — — — — — — — — —

Popietis Strēlczių Szwentês jau buwo atējęs. Aukßtay pakabyts ant walnôs Wietôs ßale Miesto Paukßtis buwo, ant kurio Akys Zmonių Daugybês nusikreipusios buwo; nēs per ji turējo didysis Atsitikimas ißsireikßti. Jau buwo toly skambanczioji Muzike Szwentês Pradzią apsakiusi.

Tam atsitikus, ir Ziupones bey senesnieji Ponai artyn prie Strēlczių Wietôs priējo; nēsa senamjam Paproczlui nieks negalējo prießyties.

Tame Tarpe jau buwo daug Szuwjů ißßauta; ne wiens Szuwis kyßojo Lemenyj zaliojo medinio Paukßczio, ir Grosßmanns su sawo Prieteleis buwo nůprosnay bandęs ßauti; tay stojos Wilius Walteris, kursai nu Strēlczių Wirßininkystês buwo uzpraßytas prisidēti, o ir buwo prisidējęs, i Eiles, idant teipjau sawo Strēlczių Palaimą mēgintu. Pirmasis Szuwis netroppyjo, jisai tikt Dalis, nů Sparno nuplēße; wienok koznam Draugsanariui buwo Wale, kelis Szuwjus ßauti, o todēl ir Walteris antru Kartu mieryjo.

Weik ißgirdo Mazumą atstu stowentysis Malkôs Kupczius Grosßmanns Muzikę, kurei Rykawimas ir Szukawimas Zmonių sekēsi — tada Wardą Wiliaus Walterio — ir teip ßisai Karaliaus Szuwi buwo ßowęs.

Tolesni Szwentês Bēgi mes nepriwalome ißpasakoti, Strēlczius tikt Elzbētą Ritterbußikę ißsiskyre ir ißsiskirti galējo, Skaitytojis jau galês mislyties, kad ßitas Skyrimas wisiems patiko ir kad Linksmybe Strēlczių per ßi dwi Dieni nēkům netape gaißinama.

Wiens nu Draugsanarių swaikßtinējo ne tikt nepakajings, bet ir su Piktumu bey N'apykanta Szirdyje tarp Linksmujů, o tasai buwo jaunasis Grosßmanns, nēs pas ji buwo Neißsitikējimas ir Apmaudas su wisu sawo Smarkumu itraukęs, ir jis baimyjosi, kad swetimasis Kupcziaus Pagalbininkas, kaip jis Walteri wisados Wadino, ant Szirdiês jo Pussesers, kurę jis mylēdams uz kozną Prekę per Paczę turēti norējo, pasiliekianczią Itekmę nepadarytu.

— — — — — — — — — — — —

Augusto Mēnesis ir Wasarôs Laikąs ik tol buwo greitay prabēgęs. Kokie ipatißkay swarbus Atsitikimai Miestelyje nebuwo atsitikę, tikt tiek mislyjo Wisi numanyti galy, kad Kupczystês Wedējas Pono Ritterbußo ir jo Duktē Elzbēta ne paprastomis Akimis i wiens kitą pasiziurēdawo.

Szitas Szuekējimas ir Malkôs Kupcziui Grosßmannui i Ausis buwo parējęs, o ka-

warginggji Kiemeli norys paszelpti. Tada bide Rota tape laikyta, ir keli Wyrai su didziu Palydējimu i pazenklintaję Wietą iszējo kasti. Darbas prasidējo ir Kasējei wis giliaus bey gilliaus kase. Skarbkasei i Zemę ilindo, kitiems be Zado i Darbą zurent. Ale nů-prosnas pasilko Darbas; bide Dūbē jau buwo iszrausta, o nů Piningů dar nieko nēbuwo numanyti. Galiausey Kasikai wisą Norą prapuldę isz Dūbēs iszlipo. Dabar tape su-rokůta, ar ne kiek po Kairēs arbą Deszinēs, arba ant Prieszakio bey Uzpakalio link Piningů Wieta galenti buti. Szei Dienai niektiki Zmones tame twirtame Persiliudyjime, nu wiens antro atsiskyre, tikrąję Wietą neuzēję. Yra isz tikro apgailētina, musu Czēse tokius Iszlydimus zmogiszkosēs Dwasēs matyti; wienok jie mums rodo, kurlink atbulas Nů-bajningumo Priwalingumas, kursai ipaczey musů Kampe yra randamas, nuwesti gal.

Eidkunůse, 5. Sept. Makaruninkai (Kontrabantininkai), misłydami, kad Sedan-Szwentēs Dienoje Rubeziaus ne teip akylay kaip szeip apdabojamas bus, bande Wakare ties Sterkiů Kiemu 21 Kiaulę per Rubezių igabenti. Wienok jie labay persirokawo. Wos buwo Kiaulēs per Rubezių perguitos, kaip ir Rubeziaus Urēdininkai jas uzējo. Warytojei per Rubezių atgal pabēgo, Kiaulēs Sargams palikdami.

Karaliaucziuje, 6. Sept. Szionay Anatomijôs Butą beperbudawojant baisi Nepalaima atsitiko. Wos buwo Darbininkai, kuriů teu 50 yra, sawo Darbą Bute pradēję, kaip Stogas wienôs Buto Daliēs iluzo ir wisas trijů Tozijů Lobas perlauzdamas 10 Darbininků po Griuwynēmis pakase. Dabar tie Apgailētinieji iszkasti yra. Wisi yra baisey suzeisti. Mislyjama, kad dar daugiaus Zmoniů po Griuwynēmis pakasti bus. Kaip ta Nepalaima galējo atsitikti, dar nēra zinoma, nors Budawonēs Mistras Iszguldymo paprasiomas tape.

— 10. Sept. Szendien Princas Albrekts ant 5½ Ziegoriaus i Berlyną atgal iszkeliawo. Wisi aukstieji Miesto Urēdininkai ji iki ant Gelzkeldwario palydējo.

Dt. Krone, 6. Sept. Paskutinę Seredą ir sekanczioje Naktyje Kieme Labsdorf baisi Ugnis siautejo. 8 Ukei — isz wiso 33 Trobos — i Pienta nudege, o su tais ir wisa szio Meto Pjutis. Iszgelbēta tikt menkay tetape. Kas priesz Ugniēs Iszladą ipirkta buwo, menką Atlyginimą tesuteks.

Szwieziausiosios Zines.

Sztetyne, 14. Sept. Wieszpats Ciecorus dēley prasidējusiosēs Lytaus Pagadôs szendien pomariszkiemsiems Maneweriems nepribus, tikt Princas Wiliums bey Grows Moltkis ant Maneweriů Lauko iszwaziawo. Prie wakarykszcziosēs Parodēs Czesniēs uzgēre Ciecorus ant Palaimôs antrojo Armēkuro.

Berlyne, 14. Sept. Gendrolus Grows Werder yra ant sawo Dwaro Pomariuse pasimiręs.

Turgaus Prekes Karaliaucziuje
nu 14. September.

Uz po 100 Sworus Szieno 1 Mk. 80 Pen. iki 2 Mk. 70 Pen., Szaudů 1 Mk. 42 Pen. iki 2 Mk. 30 Pen., Kwieczių 6 Mk. 12 Pen. iki 8 Mk. — Pen., Rugių 4 Mk. 13 Pen. iki 5 Mk. 50 Pen., didziųjů Miezių 4 Mk. 59 Pen. iki 4 Mk. 80 Pen., mazujů Miezių 4 Mk. 20 Pen. iki 4 Mk. 60 Pen., Awizů 3 Mrk. 60 Pen. iki 5 Mrk. 20 Pen., rainů Zirnů 6 Mk. — Pen. iki 6 Mk. 50 Pen., baltů Zirnů 5 Mk. 40 Pen. iki 6 Mk. — Pen., uz naujaji Szēpeli Ropucziů 1 Mk. 80 Pen. iki 2 Mk. 50 Pen., uz Swarą Jautienôs 40 iki 60 Pen., Kiaulēnôs 50 ik 65 Pen., Awienôs 35 iki 60 Pen., Werszienôs 30 ik 60 Pen., Swiesto — Mk. 90 Pen. iki 1 Mk. 20 Pen uz 15 Kiauszus — Mk. 65 Pen. iki — Mk. 75 Pen.

Turgaus Preke
nu 10. Septbr. 1887.

		Tilzeje M.	₰	M.	₰	Klaipēdoj M.	₰	M.	₰
Kweczei	100 Swarů arba 50 Kilogramů	7	—	7	50	5	50	6	—
Rugei		4	50	5	—	4	—	4	50
Miēzei		5	—	5	80	3	50	4	—
Awizos		4	20	4	50	2	—	2	40
Zirnei, balt.		5	50	6	—	5	50	6	—
„ rain.		7	50	8	50	6	—	6	50
Ropute̊s		2	80	3	30	1	50	2	—
Kiauszei ant Kapôs . . .		2	50	—	—	2	40	—	—
Swiestas	uz Swarą	—	90	1	—	—	80	—	90
Kiauliena		—	50	—	60	—	50	—	55
Jautiena, geriausoji		—	35	—	50	—	60	—	75
Werszienà		—	35	—	45	—	30	—	40
Awiena		—	35	—	40	—	35	—	40
Sziens	uz Centneri	2	—	3	—	2	—	2	50
Szaudai		—	—	—	—	1	75	2	—
Szaudai uz Kapą		21	—	24	—	—	—	—	—
Sēmenei uz nauj. Sziep.		9	—	10	—	—	—	—	—
Timotai uz Centneri . .		18	—	20	—	—	—	—	—
Krusztēne, prasta	uz 2 Swarą	—	34	—	—	—	—	—	—
Awizů Krůpai		—	44	—	—	—	—	—	—
Linai uz Centneri		—	—	—	—	28	—	—	—
Malka, minkszta		—	—	—	—	40	—	44	—
Malka, kieta		—	—	—	—	44	—	46	—

Berlyno Prekiů-Depesze.

Rublis Popieriaus-Piningușe ant 100 Rbl. . . . . 181 Mk. 60 Pf.

Malkôs-Pardawimo Termynai
nu 20. iki 27. Sept. 1887.

20. Sept. ant Zēg. 10: Krutinuse prie Andrea, Oberf. Krutinnen.
23. „ „ „ 10: Wiszwilēj prie Baumann, Oberfirszterijēs Jura.
27. „ „ „ 11: Wiszwilēj prie Gutzeit, Oberfirszterijēs Schmaleningken.

---

dangi jo teip labay nekestasis Wilius Walteris ant ilgesnēs Kupczystēs Kelionēs buwo ējęs, jis apsiēme, sawo Kancziomis Galą padaryti ir sawo Gentainēs Elzbētôs Rankôs praszyti.

Apsiēmimui ir Iszpildymas turējo sektis, jis tůjaus po Pētů norējo nueiti; nelauktas Aplankymas wienok ji keles Adynas uzlaike, ir jis nutēse sawo Aplankymą iki rytiszkosēs Dienôs.

Po Pētů Elzbēta wiena buwo Namēj; Tēwai su Mikucziu ant Lauků buwo iszkeliawę. Ji darbawosi prie sawo Mezginio Adymo, kaip Durims atsidarius, Gromatneszis su dwiem Gromatom Rankoje i Widu iējo.

„Ponui Walteriui isz Amērikôs, Ziuponike“, jis sake, jei dide lę ir storą Gromatą idůdams. „Ji nēra uzmokēta, ir asz turiu daug Piningů uz ję itraukti. Szita Gromata yra Tēcziui, ir ji turēs daug Naujienôs, nēs ji yra gana sunki.“

Elzbēta uz Gromatas uzmokējusi, taję isz Amērikôs isz wisů Pusių apzwalgē. „Ak,“ dusawo ji, „kad galētu szita Gromata jam jo Linksmumą atidůti ir kad jis galiausey Teisybę gautu, nēs — — — ji toliaus nemislyjo, bet apsiraudonůdama antraję Gromatą paēme.

„Nů ko szita Gromata galētu buti? Ak, isz tikro yra Williaus Rankrasztis. Na, ir szije swarbias Dalykus sawyje tur; Tetatis parējęs tur ję gauti,“ ir tais Zodzeis ji abidwi Gromati Pastalēje pakawojo.

Wēlay, nuilsę nů ilgosiôs Kelionēs Tewai parwyko, ir Elzbētai norint Gromata atidůti, Tētuzis sake:

„Tegul iki Ryto te pasiliekta; wienôs negalime atplēszti, o anroji yra nů Walterio Kupczystēs Dalyků, kurie Czieso tur.“

Iszausustis Rytas wienok parode, kad toji Gromata wisay ipatiszką Reikalą turējo ir kad ji kitą Rasztelį iki Elzbētôs turējo, ir wos buwo Kupczius tą Rasztelį skaitęs kaip jis Paczią ir Dukterę pasiwadinęs sake:

„Elzbēt, tas Rasztelis yra dēl Tawęs! Wilius Walteris Tawo Rankôs praszo, ale man ir pranesza, kad, jey tu jo Pati negaleuti pastoti, jis niekados prie musů nesugryszęs. Jey Tu wienok jam sawo Szirdi ir sawo Ranką dowonoti galēsenti, tay jis pasitik prie Tawo Szalēs palaimingą Gywenimą pradēti galēsęs, kadangi smutnoji Ginczą su jo Patēwiu jau iszlyginta ir jo Dalis jam iszmokama ēsanti. Dokumentas, kursai tay patwirtinąs, kelių Dienů Tarpe szionay pareisęs; jis ir yra jau wakar Wakare parējęs. Ar Tu nori man sawo Atsiliepimą důti, Elzbēta, kad busi Gromatą skaicziusi?“

Apsiraudonůdama ir su muszanczia Szirdimi Elzbēta Gromatą paēmusi i sawo Stubutę paējo, Tewams apie tą swarbuji Dalyką kalbant. Jei wos ataitojus, i Duris pabarszkinęs Malků Kupczius Grossmanns iējo, kursai sawo Gencziů Sujudimą tůjaus numane kaip ir Gromatą ant Stalo su pazystamoju Rankôs Rasztu iszwydo.

Dar ne wiskas.

Apsakimai.

Ant 1. Oktoberio ſ. M. iſz-traukſiu aſz nu Kazernôs Ulyczios, pas Wokiecziû Wartus, i

Aukſztaje Ulyczia Nr. 43,

i Butą Pono Windziaus, pirma Emmerich'ui priklauſuſyji.

Tilżéje, Septbr. Mén. 1887.

Edwin Meyer,
Rektsanwalts.

Paſkuy ſtatytoje Sztеyre ant

Szpyrtauſo

iwelyja kożnam ſu tûm Dalyku ne Kupcjaujancziam 1000 % kokius 25 Lyterius **Brangwyno,** kożnam, kurſai Iwelyjimą tur, ſu Szpyrtauſu kupcziauti, 4000 % kokius 100 Lyteriu **Brangwyno** paſkuy ſtatytosés Steyrés mokéti nepriwalydams, prie ſawés laikyti. Garbingûſius Pirkéjus, ypaczey ikiſziol prie manés Perkancziûſius, ant to nurodydams, priſiulau aſz wiſokius deſtilierûtus **Brangwynus, Rumus, Konjaką** bey **Araką** ant pigiauſiû Dienôs Prekiû.

Tilżéje, Sept. Ménesyj 1887.

Aug. Ferd. Mertins.

Langu Stikla

(balta **reyniſzka** bey pus-balta **pomeriſzka**) priſiulo wiſokioſe Zortoſe ant **pigiauſiû** Prekiû

L. Bartenwerfer,
Tilżéje.
Wokiecziû Ulycz. Nr. 66.

Jaktos-Giwieras

(ſu dwiguba Rura)

pagal Central- bey Lefaucheaux-Itaiſymą, jau nu 36 Markiû praſidedant labay geroj Ypatybéj po Użſiſtowéjimu uż gerą Szowimą, geriauſi **Medzioklés-Paraka** bey **Szwino-Szrotas, Pâtrunas,** netrinkanczes, jau po **1 Mrk. 50 Pf.** uż Szimtą praſidedant, kaip ir wiſzką kitką, kas prie Lodawimo priklauſo, priſiulau ant pigiauſiû Prekiû

Ferd. Kühn,
Tilżéje,
Wokiecziû Ulyczioj Nro. 4.

Geriauſę
amierik. Petroliejų
geriauſes
Stearin- bey Paraffin-
Zwakes

wiſokiuſe Pakawimuſe pigey parduodu

Aug. Ferd. Mertins
Tilżéje.

✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱

Jono Pridrikio Sztarkio „Kasdieniſzkos Rankû-Knygos" iſz wokiſzkôs Kalbôs i lietuwiſzką Kalbą nû Mokytojo Jurgio Meſzkatczo perwerſtos, kurioſe Rytmeczio ir Wakaro Maldos ant kożnôs Dienôs per wiſą Nedélę yra, ir nobażni Paraginimai, Maldos bey Gieſmes ant wiſû ėwangéliſzkû Szwencziû ir ant wiſokiû Czéſû ir Paſilaikimû żmogiſzko Gywaſties, Sweikatoſ', Ligoj' ir Smertije, — yra iſzdrukawotos ir prie manęs kaip ir wiſû Lietuwôs Knyginiukû pirkti gaunamos.

J. Reylenderis bey Sunus.

✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱

Kaip
Maſzynos-Alieju
Kulimo-Maſzynoms
priſiulau:

ſzwieſu Cylinderio-Aléjų II po 45 Pf. uż Lyteri,
ſzwieſu Cylinderio-Aléjų I po 50 Pf. uż Lyteri,
Maſzynû Medzio-Aléjų (Bomélę) po 60 Pf. uż Lyteri,
iſzczyſtytą Répiû-Aléjų po 55 Pf. uż Lyteri.

Wiſi Maſzynû Aléjei yra nu Sakû walni, o kadangi ant Wartojimo tikt labay menkay te yra priwalu, tay tokſai Itepimas pigeſnis ir gereſnis uż wiſus kitus Tepalus yra.

Albert Lippke,
Tilżéje, Aukſztojoj Ulyczioj Nr. 95,
Drogû- bey Parwû-Kupczyſte.

Formulare
zum
Geſchäftsbuch der Trödler und der Kleinhändler mit Garnabfällen ꝛc.,
ſind zu haben in der
Reyländer'ſchen Buchdruckerei.

Per daugel Metû **pagirtinay pażyſtamaſis, tikraſis**

Ringelhardt-Glеckneriſzkaſis
Ronû-, Traukimo- bey Gydimo-Ploſteris*)

ſu Szutemarke: pażenklintaſis, yra nû Liekoriaus perweizdétas ir priſiulomas prieſz: **Kaulo-Edima, Weżio-Liga, Skaudulus, Pulio-jimus, Dederwénes, Karpâs, Szalczio- ir Ugniés-Ronas, Wiſztakius,** prieſz wiſokius **Priſimetimus** kaip ir wiſas lauke eſanczias **Negales, Skilwjo-Skaudéjimus, Gélimą, Traukimą** i. t. t.

*) Gaunamas uż 50 Pf. ant Szaktelés (ſu Wartojimo-Prirodijimu) nu Ponû Aptiekoriû: **Paul Becker,** Münchenhofſtraße 11; **H. Kahle,** Altſtädt. Langgaſſe 74; **Volkmar,** Bergplatz 2 bey wiſû Aptiekû Karaliaucziuje; **H. Lehmann,** Katycziuſe; **R. Groppler,** Piliawoj; kaip ir iſz Aptiekû Mieſtû Allenſtein, Bartenſtein, Fiſchhauſen, Gumbinnen, Yſrutés, Kaukénû, Kraupiſzkû, Labgawôs, Letcû, Mélaukiû, Klaipédôs, Pilkainés, Prékulés, Ragainés, Ruſnés, Skaisgiriû, Sztalupénû, Ziliû, Teplawôs, Wéluwôs i. t. t. Gydimo-Atliudymai tėnay yra parodomi. **Primin.** Reik geray ant **wirkſzy ſtowenczios** Szutemarkés padaboti.

Muſû Drukorijoj yra ſekantieji

☛ Raſztelei ☚

iſzdrukawoti ir wiſuczés ant ſzale priglauſtûjû Prekiû parduodami:

1.	Sugryżims pas Téwą	5 Pf.
2.	Iſzgelbéjims iſz didżôs Priegadôs	5 „
3.	Jézus, Griekininkû Prietelis	5 „
4.	Per wélay	5 „
5.	Ar tu eſi gataws?	5 „
6.	Alléluja!	5 „
7.	Du Kelei ir jû Galai	5 „
8.	Suſikalbéjims prie Stalo	5 „
9.	Apdumojimas Wiſiems iſzganyti paſtoti Norintiems	5 „
10.	Meldżems dar Syki ſzaityk	5 „
11.	Mieryſtés Żegnone iſzguldyta per piktus Paſekimus Nemieryſtés	10 „
12.	Aſz ne turu Czéſo	10 „
13.	Cze tikt éſam czéſiſzkay, Bet ten buſim amżinay	10 „
14.	Wieſzpats ateis Dangaus Debeſyſe, ſu dide Szlowe ir Mace Swietą ſudyti, ir wiſi ſzwenti Angielai ateis tada ſu jûmi	10 „
15.	Szendien!	10 „
16.	Deſzimtas Suſikalbéjimas apie Pirmparagawimą amżinos Gywatôs	10 „
17.	Eryczu du	15 „
18.	Raſzymas wieno kelaujenczo Żydo iſz Senowés Czéſo Mete 33 po Użgimimo Jézaus Kriſtaus	15 „
19.	Pamokinimas apie Maldą	20 „
20.	Iſzganytojo Tuzgenimas prie Żmonû Szirdżû	20 „

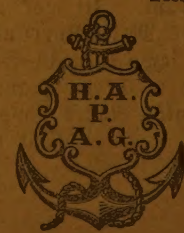
Wiſi ſzie 20 Raſztelei tampa jau

uż 1 Marki

parduodami. Kas per Pôſtą 1 Mrk. 10 Pf. iſiunczia, gauna tas Knygeles frankerotay.

J. Reyländer & Sunus.

HAMBURKISZKAY-AMERIKONISZKOJI
PAKÉTÛ-WEŻIMO-AKCIJÛ-DRAUGYSTE.

Tiesogi Garais waroma Posto-Sziporyste

nu **Hamburkio į New-Yorkį**
kas Seredą bey Nedéldienę,
nu **Hâvre į New-Yorkį**
kas Utarninką,
nu **Sztetyno į New-Yorkį**
wis po keturiolika Dienû,
nu **Hamburkio į wakarinę Indyją**
per Ménesį tris Kartus,
nu **Hamburkio į Meksiką**
per Ménesį wieną Sykį.

Draugystés Posto-Dampsziepei prié szaunaus Apkawojimo labay gerą Kelionés Progą teip Kajytéj, kaip ir ant tarpinio Dekio Keliaujantiesiems įteikia.

Artesne Zine duod **Carl Dunsky, Karaliaucziuje,** Kneiphöfsche Langgasse 41.

Nr. 507.]